

energimyndigheten

Marknad för utsläppsrätter

Informationstillfälle om utsläppshandeln för sjöfarten 30.11.2023

Tiia Jyräsalo

Rättvis energi

Framställningens innehåll

- Utsläppsrätter
- Utfärdande av utsläppsrätter
- Primärmarknaden för utsläppsrätter, det vill säga auktion
- Reserv för marknadsstabilitet
- Andrahandsmarknaden för utsläppsrätter
- Utvecklingen av priset på utsläppsrätter

Utsläppsrätter

- En (1) utsläppsrätt motsvarar ett (1) ton CO₂ekv.
- Två typer av utsläppsrätter:
  - **Allmän utsläppsrätt** (European Union Allowance, EUA) som får användas av alla som är skyldiga att bedriva utsläppshandel. Från och med 2025 kommer endast allmänna utsläppsrätter att utfärdas
  - **Utsläppsrätt för lufttrafiken** (European Union Aviation Allowance) som nu får användas av alla som är skyldiga att bedriva utsläppshandel
- Utsläppen ska ligga under ett på förhand fastställt årligt utsläppstak, så utsläppstaket bestämmer antalet utsläppsrätter som ska utfärdas.
- Med hjälp av unionsregistret, det vill säga utsläppshandelsregistret, kan man inneha, överföra, ogiltigförklara och avskaffa utsläppsrätter. Aktörer som deltar i marknaden för utsläppsrätter ska ha ett konto i registret.
- Utsläppsrätten har varit ett finansiellt instrument sedan 2018, vilket innebär att marknaden för utsläppsrätter är föremål för marknadsövervakning av bland annat FIVA och skyldigheter för aktörerna fastställs av bland annat [regleringen av insiderinformation](#)
- Även användningen av schweiziska utsläppsrätter (CHU, CHUA) godkänns, eftersom EU:s och [Schweiz utsläppshandelssystem](#) är länkade sedan 2020

Utfärdande av utsläppsrätter

- Utgångspunkten är att utsläppsrätterna utfärdas genom **auktionering**, varvid verksamhetsutövaren får en kostnad för CO₂-utsläppen
- På grund av risken för koldioxidläckage **delas** utsläppsrätterna **även ut kostnadsfritt**

AUKTIONERING AV UTSLÄPPSRÄTTER

57 %

- Genomförs av EEX-börsen
- Inkomsterna från auktionerna går till medlemsländerna

KOSTNADSFRI TT BEVILJANDE (GRATIS TILLDELNING)

43 %

- Endast för vissa sektorer, inte för sjötransporter
- Beviljas efter ansökan direkt till verksamhetsutövare

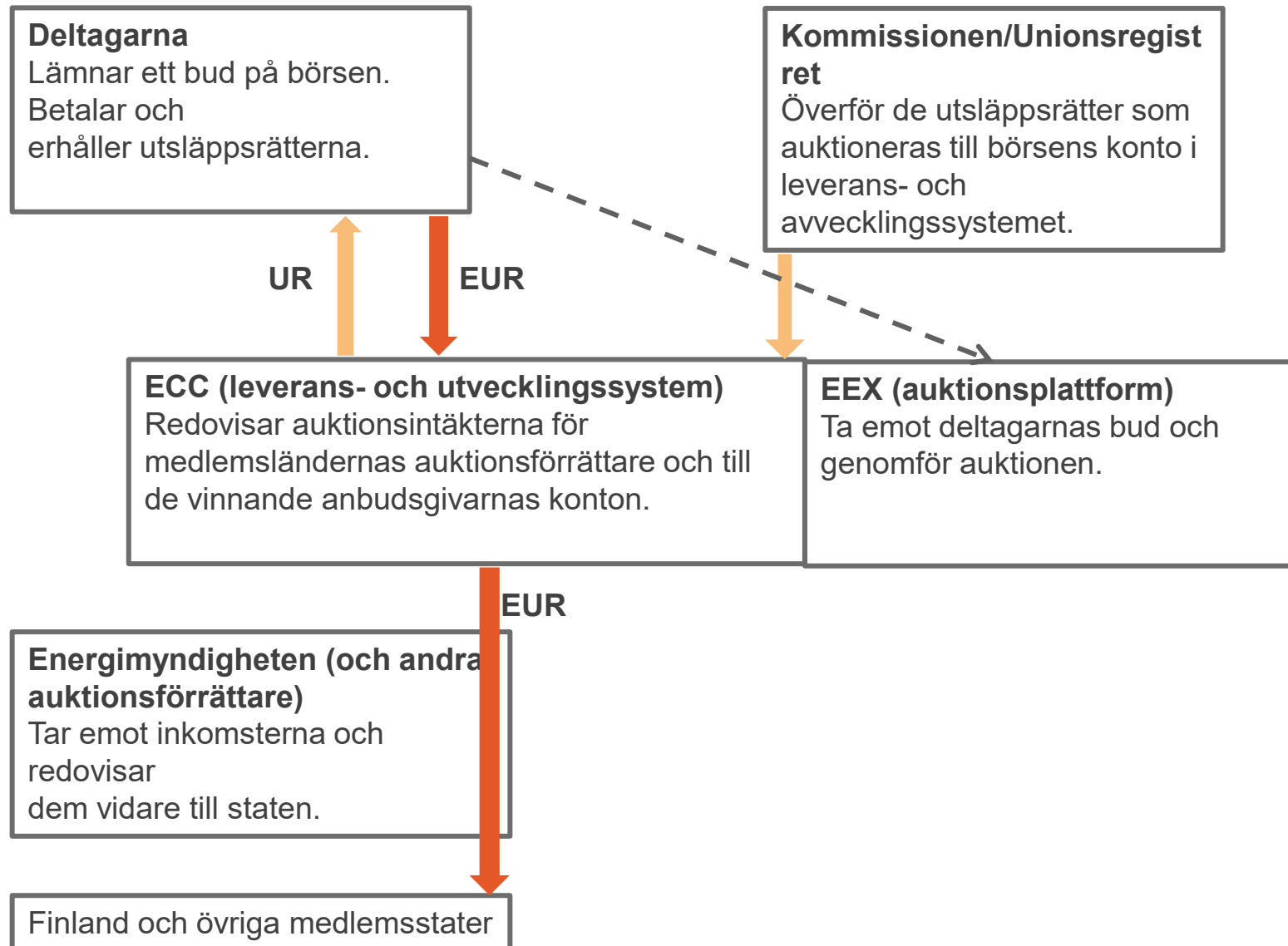
Andrahandsmarknaden

Primärmarknaden för utsläppsrätter, det vill säga auktion

energimyndigheten

- Primärmarknaden för utsläppsrätter är auktion, där utsläppsrätterna utfärdas
- Medlemsstaternas andelar av utsläppsrätterna auktioneras ut på en *gemensam auktionsplattform*, som är den av kommissionen konkurrensutsatta börsen European Energy Exchange (EEX), vars dotterbolag European Commodity Clearing (ECC) fungerar som leverans- och avvecklingssystem
- EEX-börser publicerar en *auktionskalender* med antalet utsläppsrätter som ska auktioneras ut och en tidtabell
  - Allmänna utsläppsrätter (EUA) tre gånger i veckan (mån., tis. och tors.)
  - Utsläppsrätter för luftfart (EUAA) cirka 5 gånger om året (ons.), inte längre 2025
  - Polen auktionerar varannan vecka på onsdagar och Tyskland på fredagar
- Spot-handel, utsläppsrätter levereras till köpare som har vunnit budet dagen efter auktionen
- Budet ska ges i hela partier. Storleken på ett parti är 500 utsläppsrätter (minsta anbudsmängd)
- Utgångspunkten är att alla aktörer som är skyldiga att bedriva utsläppshandel kan delta i auktionerna, men detta förutsätter att börsens villkor uppfylls (bl.a. KYC-granskning)

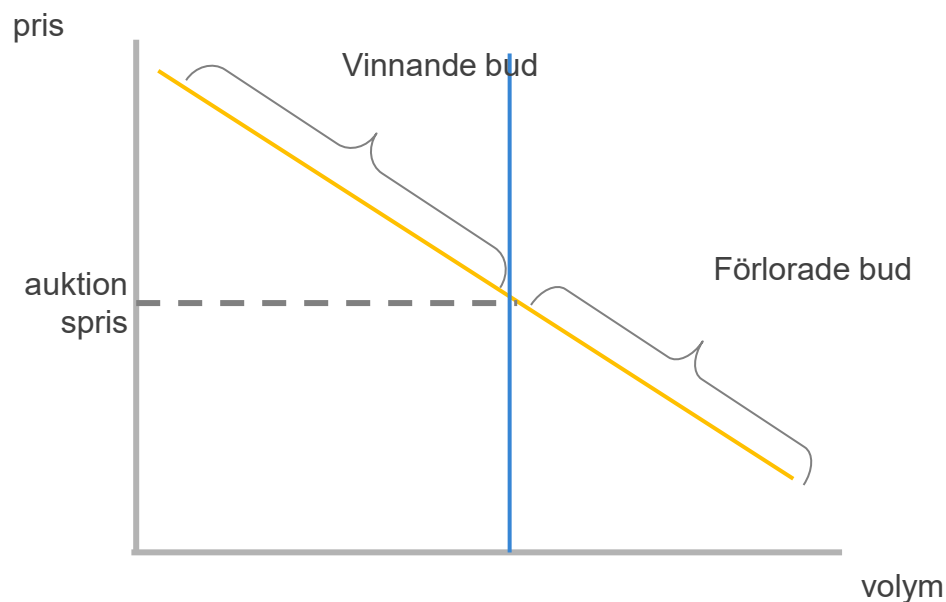

Fastställande av auktionspriset vid auktion

energimyndigheten

- En (1) sluten budrunda
- Bud som lämnas in ordnas från högsta till lägsta, beloppen räknas samman
- **Auktionspriset** bestäms av det bud för vilket antalet utsläppsrätter som auktionen omfattar blir uppfyllt, det vill säga det är samtidigt det lägsta godkända budet
- Alla vinnande bud betalar samma auktionspris för sina utsläppsrätter

Energimyndighetens och EEX-börsens uppgifter vid auktioner

energimyndigheten

- Energimyndigheten är den så kallade **auktionsförrättaren**, men trots utnämningen deltar myndigheten i praktiken inte i auktionen, utan till dess uppgifter hör bland annat att granska Finlands andel av auktionsintäkterna och redovisa auktionsintäkterna vidare till staten.
- EEX-börsen, det vill säga **auktionsplattformen**, upprätthåller auktionskalendern, ger åtkomst till auktionerna via en elektronisk webbtjänst och genomför auktionen samt publicerar auktionsresultaten
  - ECC:s leverans- och avvecklingssystem behandlar betalningar, överför utsläppsrätter till vinnande budgivares konton och auktionsintäkter till auktionsförrättarna i medlemsstaterna
- Till EEX-börsens uppgifter hör dessutom **utbildning och rådgivning** i auktionsprocessen
  - På sidan <https://www.eex.com/en/markets/environmental-markets/eu-ets-auctions> finns information om auktionerna och bland annat utbildningswebbinarier om att delta i auktionerna
  - En separat webbplats för sjötransporter finns på adressen <https://www.eex.com/en/markets/environmentals/eu-ets-for-the-maritime-sector>

Reserv för marknadsstabilitet

- Antalet utsläppsrätter som utfärdas genom auktion har sedan 2019 reglerats med hjälp av **reserven för marknadsstabilitet** (Market Stability Reserve, MSR)
- Kommissionen beräknar antalet utsläppsrätter i omlopp. Beräkningen beaktar bland annat antalet utsläppsrätter som utfärdats och mängden rapporterade utsläpp. När vissa gränser överskrids eller underskrids överförs utsläppsrätter som är avsedda att auktioneras till reserven/(från reserven). Priset på en utsläppsrätt är inte en utlösande faktor.
- På grund av reserven för marknadsstabilitet uppdateras antalet utsläppsrätter som auktioneras i september–december varje år i auktionskalendern på sommaren.

Andrahandsmarknaden för utsläppsrätter

- Utöver auktionen/primärmarknaden kan utsläppsrätter köpas på andrahandsmarknaden
  - Börser
    - EEX (andrahandsmarknad utöver auktion) <https://www.eex.com/en/markets/environmental-markets/eu-ets-spot-futures-options>
      - Spot- och futurehandel
    - ICE Endex <https://www.theice.com/products/197/EUA-Futures>
  - OTC-handel (over-the-counter) utanför börsen
    - Till exempel mellan aktörer som är skyldiga att bedriva handel med utsläppsrätter
- En förmedlare kan användas för anskaffning av utsläppsrätter

Utvecklingen av priset på utsläppsrätter

energimyndigheten

- Marknaden led länge av överskottet på utsläppsrätter, vilket gjorde att priset låg nära cirka 5 euro
- År 2018 beslutade man att en reserv för marknadsstabilitet skulle tas i bruk, varvid priset började stiga
- Andra faktorer som påverkar priset: bl.a. det ekonomiska läget, politiska beslut, gaspriset, vatten- och vindläget
- Mer information om prisutvecklingen finns bland annat i kaptiel 4 "Carbon Market Analysis" i [ESMA:s rapport "Emission allowances and associated derivatives"](#)

Auktionspriset av utsläppsrätter 13.11.2012 – 9.11.2023 (EEX)

Tack för ditt intresse!

tiia.jyrasalo@energiavirasto.fi

Energimyndighetens auktionssida <https://energiavirasto.fi/sv/auktionering-av-utslappsrafter>

energimyndigheten